

Retsudvalget (2. samling)
L 132 - Bilag 18
Offentligt

Folketingets Retsudvalg
Justitsministeriet
Procesretskontoret

Fax: 3332 8536
Fax: 3393 3510

19/5-05

Sagsnr. 2005-740-0019, spørgsmål nr. 5 af 21 april 2005, blokering af retfærdig rettergang

Med al respekt mener jeg ministeriet taler uden om sagens kerne: blokering af retfærdig rettergang og langvarig tort og tab for den krænkede borger, jf. Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK), og i strid med den procesbesparelse, der skulle opnås ved diverse regler (man må gå ud fra, at udeblivelsesreglerne især retter sig mod advokaters slendrian og for mange sager, da borgeren ikke har en chance for at kende retsplejeloven og ikke vejledes af dommeren). Når sagen slutter ved Domstolen i Strasbourg har borgeren lidt unødigt i årevis, og det sønner sig ikke en demokratisk retsstat, at klage hertil bliver nødvendig. På papiret kan nogle regler se tilforladelige ud, men i praksis blokeres borgerens ret til retfærdig rettergang. Dertil straffes borgeren objektivt med sagsomkostninger i sit forsøg på at blive hørt af en dommer. Således passerer overtrædelse af gældende ret upåtaft.

Som ministeriet rigtigt skriver ad spørgsmål nr. 5 af 21 april 2005, er hovedreglen, at enhver kan gå i rette for sig selv, ligesom domstolene har en spørgeret og -pligt til klarlæggelse af uklarheder. En selvmøder, der sagsøger en offentlig myndighed eller advokat, bør under ingen omstændigheder afvises uden forsøg på afhjælpning eller udpegning af advokat på fuld fri proces (ikke den afstumpede i § 259-sager). Jura novit curia. Udeblivelsesreglerne bør dertil laves om, mens professionelle advokater anses 'undskyldelige' af domstolene, pålægges en §259-afvist borger en objektiv og effektiv blokering af retfærdig rettergang. I praksis er det alt for ofte 'umuligt' for dommeren at forstå den fortvivlede borger, der søger lands lov og ret respekteret.

I øvrigt er det uforståeligt, at forbrugeren af ofte ligegyldige eller undværlige forbrugsgoder har en bedre beskyttelse ved rettergang og klager – for ikke at nævne Forbrugerombudsmanden – mens frihedsrettighederne og fundamentale retsgarantier håndteres så lemfældigt, som det ses ske.

Domstolene bevilges en retshjælpsordning, der tilsyneladende ikke føres alvorligt ud i livet til gavn for en krænkede borger. Og beskikkelse af advokat sker netop ikke i praksis som hjemlet i retsplejeloven § 259, stk. 3, 2. pkt., og heller ikke på fuld fri proces. Retfærdig rettergang blokeres effektivt, især for de ressourcetsvage.

Det følger af Højesteretspraksis, at en borgers ord for, at denne ikke har kunnet skaffe advokat, bør tages til følge, jf. fx U 1989,687 H. Heller ikke denne garanti respekterer underretterne og landsretten.

Uretten ses ske, borgeren mister tilliden til retssystemet. Og realitet og formalitet er som bekendt et flydende begreb, jf. Spleth i UfR og Gomard, Civilprocessen, hvor det nævnes, at det blotte potentielle, mulige ansvar hos sagsøgte offentlige myndigheder og advokater, bør få dommeren til at reagere. En dommer bør ikke, som sket i flere sager, se bort fra, at potentielt ansvarlige ikke stilles til ansvar for retten, tilmed er der i nogle sager tale om overtrædelse af præceptiv lov. Og dertil tilkendes lovovertrædere sagsomkostninger in blanco. Reglen i retsplejeloven § 312, stk. 2, burde mindst i anvendelse, hver gang der er nogen sandsynlighed for, at en fortvivlet selvhjælpende borger har ret i sin klage over offentlige myndigheder og advokater. Men det sker ikke.

Der bør nævnes, at offentlige myndigheder (og advokater), der sagsøges ofte har overtrådt deres pligt til at kortlægge jus-faktum og råde og vejlede borgeren, jf. bl.a. forvaltningsloven § 7, og nu lader borgeren bære sagsmålsbyrden herfor. Dette er uacceptabelt.

Borgerens ansøgning om fri proces har en uforklarlig tendens til at vare i årevis, når det er offentlige myndigheder og advokater, der påstås gjort ansvarlige. Således har jeg eksempler på, at enkle sager med overtrædelse af præceptiv lov har været 'behandlet' i 3-4 år! Se EMRK om ikke andet.

Dertil er det ikke procesbesparende, at en borger henvises til på ny, på ny at udtage stævning indtil denne borger har lært at udforme processkrifter, så dommeren ikke finder det 'umuligt' at 'forstå' borgerens fremstilling af klagen – for ikke at nævne borgerens tort igennem flere år.

Når jeg nævner sagsomkostningerne, beror det på, at jeg har set sager, hvor sagsøgte havde overtrådt præceptiv lov eller fundamentale retsgarantier, eller i hvert fald var der sandsynlighed herfor i de til retten fremsendte dokumenter, og dette til trods fik sagsøgte tilkendt sagsomkostninger. Mens borgeren stod uden retfærdig rettergang.

Retspraksis er klar: enhver, der påstår overtrædelse af præceptiv lov som grundlag for sine anbringender skal afvises og uden sagsomkostninger som værende i strid med lov og ærbarhed.

Retsplejeloven § 341 hjemler dommeren ret til at afvise irrelevante og uetiske beviser, fx i strid med fundamentale lønmodtagerrettigheder. Denne retsbeskyttelse har selvmødere ikke, for de kender ikke reglen. Det gør nogle advokater heller ikke. Al omgåelse af præceptiv lov skal selvsagt afvises.

Alt for ofte håndhæver dommerne ikke retsgarantier for selvmødere. Og sagsomkostninger til sagsøgte i dubiøse sager er en objektiv straf for borgeren, der netop ikke er udeblevet, end ikke er blevet hørt, men møder og møder og fortæller ivrigt sin sag for en ikke lydhør dommer.

Retsplejeloven skal ændres på flere punkter end det her nævnte. Der er mange ting i betænkningerne, der ser tilforladelige ud på papiret, men ikke virker tilfredsstillende i praksis, og det er netop borgeren, der skal se retten ske. Ellers mistes tilliden til domstolene.

Med venlig hilsen

Hanne Christensen, cand.jur. LL.M

Helgesørgade 1, 4. tv.
2100 Kbh. Ø

P.S. Der kan IKKE faxes/ringes til mig.